

Для вітчизняних концепцій справедливості характерний зв'язок з релігійно-моральними засадами. Їм властиве взаємопроникнення права й моралі. Тут право ототожнюється зі справедливістю не тільки на рівні повсякденної правової культури, але й на рівні професійної правової культури.

Сучасна філософсько-правова рефлексія справедливості є результатом дискурсу, в межах якого здійснюється процес взаємодії різноманітних когнітивних стратегій осягнення її сутності. Вона характеризується виокремленням наступних взаємозалежних властивостей справедливості: плюралізм, багатовимірність, взаємозумовленість концепцій права і справедливості, залежність концепцій справедливості від певного образу людини, справедливість як міра співвідношення свободи і рівності, справедливість як умова самореалізації і автономії особистості та інші [4, с. 83].

Проблематику правотворчості, незважаючи на її значення, донині не виокремлено як самостійний предмет філософсько-правового осмислення. На сучасному етапі спостерігається дискусійність щодо визначення поняття, сутності й генези правотворчості, про що свідчить існування різноманітних поглядів і підходів та відсутність цілісної, інтегративної концепції правотворчості.

Таким чином, можна констатувати наявність нагальної необхідності комплексного опрацювання реалізації принципу справедливості в правотворчій сфері. Актуальність осмислення ефективної моделі правотворчості в умовах перехідних суспільств.

Список використаних джерел:

1. Гусейнов А. А. Справедливость / А. А. Гусейнов // Этика : Энциклопедический словарь / под ред. Р. Г. Апресяна, А. А. Гусейнова. - М. : Гардарика, 2001. - С. 457.
2. Момот М. О. Основні напрямки реалізації принципу справедливості у правотворчості / М. О. Момот // Україна у стані перманентного вибору: духовно-культурні, соціально-економічні та політико-правові стратегії : матеріали Х ювілейної наук.-практ. конф. - К. : Нац. акад. упр., 2011. - С. 209-211.
3. Бандура О. О. Правознавство у системі наукового знання: Аксіологічно-гносеологічний підхід [Текст] : монографія / О. О. Бандура. - К. : Київ. нац. ун-т внутр. справ, 2010. - 272 с.
4. Власов Ю. Л. Проблема реалізації принципу верховенства права / Ю. Л. Власов // Правова держава : [щорічник наук. праць / Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України]. - К., 2006. - Вип. 17. - С. 81-87.

«Грошове зобов'язання» як категорія провадження у справі про банкрутство

Тищенко Ю.В., кандидат юридичних наук, доцент кафедри господарсько-правових дисциплін ННПП НАВС

Визначення ознак неплатоспроможності боржника має важливе значення для з'ясування наявних підстав для порушення справи про банкрутство. Однією із складових елементів ініціювання провадження у справі про банкрутство є грошове зобов'язання.

Поняття «грошове зобов'язання» є категорією багатьох галузей права, таких як цивільне, господарське, фінансове, трудове тощо. Сутність цього поняття, незалежно від характеру правовідносин, в яких воно виникає, зводиться до того, що грошовим зобов'язанням є правовідношення, в якому одна сторона (боржник) зобов'язана сплатити певну грошову суму на користь другої сторони (кредитора), а кредитор має право вимагати від боржника виконання його обов'язку. І вже в залежності від підстави виникнення цього зобов'язання (цивільно-правовий договір, трудовий контракт, податковий обов'язок) можна

говорити про наявність цивільно-правового, трудового, податкового грошового зобов'язання.

У відносинах права неспроможності (банкрутства) грошове зобов'язання відіграє ключову роль. З цією категорією перш за все пов'язується ініціювання справи про банкрутство.

Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» Г21 (далі - закон про банкрутство) визначає грошове зобов'язання - як зобов'язання боржника сплатити кредиторі певну грошову суму відповідно до цивільно-правового правочину (договору), зобов'язання щодо сплати податків, зборів (обов'язкових платежів), страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне та інше соціальне страхування; зобов'язання, що виникають внаслідок неможливості виконання зобов'язань за договорами зберігання, підряду, найму (оренди), ренти тощо та які мають бути виражені у грошових одиницях та на інших підставах, передбачених законодавством України.

Проте, і на це слід звернути увагу, до складу грошових зобов'язань боржника, згідно з цим законом, не включаються неустойка (штраф, пеня) та інші фінансові санкції (в т.ч. податкові фінансові санкції), визначені на дату подання заяви до господарського суду, а також зобов'язання, які виникли внаслідок заподіяння шкоди життю і здоров'ю громадян, зобов'язання з виплати авторської винагороди, зобов'язання перед засновниками (учасниками) боржника - юридичної особи, що виникли з такої участі. Хоча згадані підстави виникнення заборгованості мають цивільно-правовий, господарсько-правовий та фінансовий характер.

Таким чином, визначення грошового зобов'язання у законі про банкрутство має особливий зміст, відмінний від інших нормативно-правових актів, де міститься таке поняття.

Поляков Б.М. пропонує відповідне поняття визначати як «грошова вимога» або «вимога кредиторів» Г1, с. 1481, що, на нашу думку, є цілком доцільним і розмежовує категорію «грошове зобов'язання» в широкому розумінні, від більш вузького, яке використовується саме в провадженні у справі про банкрутство.

Виключення зі складу грошового зобов'язання, як підстави для порушення провадження у справі про банкрутство, неустойки та інших фінансових санкцій має дуже важливе значення для ефективного функціонування всієї процедури банкрутства. Дана умова унеможливує зловживання з боку несумлінного боржника та його зацікавлених кредиторів. Це створює бар'єр для штучного формування завищених грошових вимог «свого» кредитора та його впливу на формування складу комітету кредиторів, який в свою чергу правомочний укладати мирову угоду щодо прощення (списання) боргів боржника (ч. 1 ст. 77 закону про банкрутство). Проте, це не означає, що вимоги кредиторів щодо неустойки, виплати авторської винагороди та інших вимог, які виключені законом про банкрутство зі складу грошових зобов'язань, не підлягають задоволенню боржником у повному обсязі.

Згідно з пунктом четвертим частини третьої статті 23 закону про банкрутство, конкурсний кредитор протягом тридцяти днів від дня офіційного оприлюднення оголошення про порушення справи про банкрутство подає до господарського суду письмову заяву, яка, крім іншого, повинна містити розмір вимог кредитора до боржника з окремим зазначенням суми неустойки (штрафу, пені). Остання, відповідно до статті 45 закону, погашається в шосту чергу.

Щодо вимог з авторської винагороди, відшкодування шкоди, завданої життю та здоров'ю громадян, то вони вносяться до реєстру вимог кредиторів окремо та задовольняються відповідно до статті 45 закону про банкрутство.

Підсумовуючи викладене, необхідно зазначити, що правильне розуміння правової категорії «грошове зобов'язання» у відносинах неспроможності має визначальне значення визначення підстав для звернення до суду із заявою про порушення справи про банкрутство, а також для функціонування всієї економічної системи країни.

Список використаних джерел:

1. Поляков Б.М. Право неспроможності (банкрутства) в Україні : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Б.М. Поляков. - К. : Видавничий Дім «Ін Юре», 2011. - 560 с.
2. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом : Закон України // Відомості Верховної Ради України. - 1992, № 31. - ст. 440.